Zápisník

Zavolejte dědovi, brnkněte mámě

Radek Laudin
editor
MF DNES

V domovech důchodců na Vysočině je málo míst. Tohle sdělení mě přimělo zavzpomínat si na svoje prarodiče. Ani jeden z nich už bohužel nežije. Někdy se mi o nich zdává.

Ten sen má opakovaný scénář.

Jedu k nim na chalupu a oni tam sedí na posteli. Dívají se na mě a já se jich pořád na něco ptám. Oni neodpovídají, jen se na mě dívají.

V domově důchodců uzavřel život jen můj děda. Dvě babičky a druhý děda zůstali do poslední možné chvíle doma.

Na ten dědův domov důchodců nevzpomínám rád. Byl stísněný, zastaralý.

Dýchl tam na mě socialismus v plné síle. Naopak personál tam byl skvělý.

Je asi těžké najednou žít v jednom pokoji s jiným člověkem, kterého jste si nevybrali. Snídat spolu, obědvat. Převlékat se před sebou. Poslouchat v noci dech toho druhého.

Mám obavy, že se tam děda necítil moc dobře. Měl jsem za ním víc jezdit, říkám si pozdě.

Je to dnes v domovech lepší, po několika málo letech od dědovy smrti, ptám se sám sebe? Obávám se, že moc ne.

A tak raději beru do ruky telefon a volám těm, které mám rád a kterým i dnes zavolat můžu.

„Budeš jim volat častěji!“ přikazuji sám sobě. „Nejlépe každý den!“

Zkuste to taky. Zkuste se sami sebe zeptat, co všechno jste ještě nevyzvěděli od své mámy, od svého táty. Garantuji vám, že vám najednou naskočí plno otázek.

Tak rychle, mobil do ruky!

DNES

hledá pro posílení jihlavské redakce kolegu/kolegyni na pozici:

externí redaktor

- **Vaším hlavním úkolem bude:** zajišťování zpravodajství z oblasti sportu.
- **Očekáváme:** perfektní znalost ČJ, SŠ/VŠ vzdělání, znalost práce na PC, tvůrčí myšlení, flexibilitu, přehled o dění v reg. sportu.
- **Uvítáme:** zkušenost s prací v oboru.
- **Nabízíme:** zajímavou práci, zázemí stabilní a rostoucí mediální skupiny.

Kontaktní osoba:
Renata Poláková
renata.polakova@mafra.cz

Pokud vás naše nabídka oslovila, zašlete nám svůj strukturovaný životopis s průvodním dopisem na adresu: MAFRA, a. s., personální útvar, Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5 – Smíchov. Název pozice, o kterou se ucházíte, uveďte prosím do předmětu e-mailu, popř. na obálku dopisu.

Modelář létá se stařečkem. A velmi úspěšně

» Pokračování ze str. D1

Nejen námaha, ale také pořádný balík peněz tento koníček spolkne. Nejvzácnější modely mají hodnotu i několika stovek tisíc korun. Tisíce dají modeláři za speciální motory. Jsou to čtyřtakty o objemu dvacet až padesát kubických centimetrů.

Havárie způsobí selhání dálkového ovládání

O to bolestivější může být ztráta letadla. Ne že by byly jejich havárie na denním pořádku, ale občas se k zemi poroučí stroj snad každého modeláře.

I Pavlu Fenclovi se to dvakrát stalo, pokaždé na velkých mezinárodních závodech. „Ale na takové úrovni to nebývá chyba pilota. Nejčastěji jde o selhání dálkového ovládání, které něco naruší,“ vysvětluje.

To se mu stalo před lety v Portugalsku. Čtyři tisíce hodin strávil lepením, šroubováním a nýtováním modelu velkého Antonova.

A během zlomku vteřiny přišla veškerá práce vniveč, po havárii z letadla zbyla jen hromádka šrotu.

„Letěl jsem na letišti těsně vedle železnice. Projel expres, kterému jiskřily sběrače na trolejích. A rázem vypadlo ovládání a nešlo s tím nic dělat,“ popisuje. Podobná nehoda potkala i veleúspěšného stařečka Knollera, ten svou smrt jako zázrakem přežil. Problém s ovládáním ho vyřadil z provozu jen pár týdnů po sestavení. A rázem měl Pavel Fencl po zimních večerech co dělat.

„Letěl jsem na letišti těsně vedle železnice. Projel expres, kterému jiskřily sběrače na trolejích. A rázem vypadlo ovládání a nešlo s tím nic dělat.“

„Z Ameriky jsem si ho dovezl v pytli. Dával jsem ho pak celou zimu dohromady,“ vypráví.

Znovu musel shánět, lepit, šroubovat a nýtovat

Znovu sháněl, lepil, šrouboval a nýtoval. Odpovídat originálu musel každý detail, každá maličkost se na závodech porovnává s originálními plánky a kontroluje. Fencl svůj letoun opravdu vyšperkoval. Nejenže má původní zbarvení, přesnou podobu včetně výfuků motoru nebo vyplétaná kola, ale třeba i za letu shazuje bomby z pumovnice umístěné v trupu. I tu měl originální Knoller – jako první na světě. Podobně přesné musí při závodech být každé letadlo.

K modelařině se po letech vrátil díky synovi. A nelitoval

I díky preciznosti je Pavel Fencl jedním z českých nejúspěšnějších pilotů modelů letadel. A i on začínal zcela od základů.

„V modelářském kroužku s nejjednoduššími letadly,“ vzpomíná. Později tahal letadla na špagátu, teprve pak přišel na chuť motorům. V té době ale ještě neexistovalo dálkové ovládání, modely létaly na drátku.

Modelařinu pak na čas opustil. Teprve až synovi bylo deset let, začal se jí znovu naplno věnovat. „Přemluvil mě, ať mu koupím model větroně. A tím jsem do toho znovu spadnul,“ směje se. Teď už znovu létá skoro třicet let. Většinu z toho s veleúspěšným Knollerem, kterého obdivují modeláři po celém světě.

Martin Vokáč

Mistr Pavel Fencl je zkušený pilot modelů. Foto: Anna Vavríková, MF DNES

Letos už v Jihlavě vzali krev od pěti tisíc lidí

Nemocnice v krajském městě spotřebovala měsíčně 90 litrů cenné tekutiny. Krve je sice dostatek, odběrová stanice ale přesto dárce neodmítá

VYSOČINA Krev zatím nelze uměle vyrobit a přitom je zásadní pro lidský život.

Jen pro představu, těžce raněný člověk může během osmačtyřiceti hodin spotřebovat krev i od stovky dárců stejné krevní skupiny. Tolik potřebnou tekutinu naštěstí v současnosti mají nemocnice v kraji dostatek. Problém by neměl nastat ani v případě větší hromadné nehody či havárie.

„Pokud by nedostatek krve hrozil, pracovníci stanice jsou připraveni posílat SMS konkrétním dárcům a pozvat je na odběr. Při velkém nárazovém nedostatku, například při hromadné havárii na dálnici, si nemocnice odkoupí transfuze od okolních nemocnic,“ řekla mluvčí jihlavské nemocnice Veronika Novotná.

V jihlavském odběrovém středisku může probíhat pět odběrů najednou. Za jeden den v transfuzním středisku jihlavské nemocnice odeberou krev až šedesáti lidem.

Měsíčně to dělá až 960 dárců krve. Při jednom standardním odběru se přitom dárcům odebírá 450 mililitrů.

V loňském roce bylo v jihlavské nemocnici spotřebováno tři a půl tisíce transfuzních jednotek rudé tekutiny, tedy dohromady přes tisíc litrů krve.

Nemocnice spotřebovala za měsíc devadesát litrů krve

Měsíčně se v jihlavském špitálu spotřebovalo asi 90 litrů krve. Od začátku letošního roku už v jihlavské nemocnici odebrali krev pět a půl tisíci dobrovolných dárců, je jí tedy skutečně dostatek.

Krev je dále odprodána a zpracována v pražské Všeobecné fakultní nemocnici, od které ji nemocnice zpětně nakupuje pro svou potřebu.

Krev darují převážně muži nejrůznějšího věku. „V našem transfuzním středisku nikdy nikoho neodmítnou pro nadbytek zásob. To je také možná ten důvod, proč do jihlavského transfuzního střediska jezdí i lidé z okolních okresů,“ dodala Novotná. I ostatní nemocnice v kraji hlásí krve dostatek až nadbytek.

„Dárců máme na našem oddělení dostatek, nyní se spíše potýkáme s nadbytkem dárců, neboť v posledním období klesla spotřeba krve na klinických pracovištích,“ přiznala primářka transfuzního oddělení havlíčkobrodské nemocnice Lenka Lakomá.

V havlíčkobrodské nemocnici ročně odeberou krev zhruba od čtyř tisíc dárců. Podobný stav hlásí i v novoměstské nemocnici. „Prozatím nedostatkem krve netrpíme, v případě zvýšené potřeby si dárce vždy zveme. Máme dostatečnou dárcovskou základnu, měsíčně projde naší transfuzní stanicí až 400 dárců,“ řekla primářka Vlasta Musilová.

„Samozřejmě se stane, že i my se setkáme ze situací, kdy potřebujeme výpomoc a dokoupit na jiné transfuzní stanici, ale jde o výjimečnou, ojedinělou situaci,“ dodala.

Za měsíc se v průměru v novoměstské nemocnici spotřebuje kolem stovky transfuzních jednotek zmrazené plazmy, nejvíce na ARO a potom na chirurgických odděleních. Roční spotřeba krve v Novém Městě se pohybuje v posledních letech kolem 1 200 transfuzních jednotek.

Třebíčská transfuzní stanice spolupracuje s Brnem

Třebíčská nemocnice v tomto ohledu úzce spolupracuje s Fakultní nemocnicí v Brně.

„V našem areálu je pouze odběrní místo, toto pracoviště provozuje Fakultní nemocnice Brno. Odebraná krev je pak převážena do Brna a tam je také zpracovávána. Pro potřebu nemocnice a jejích pacientů pak nakupujeme krev a krevní deriváty v brněnské fakultní nemocnici,“ uvedl ředitel třebíčské nemocnice Leoš Dostál.

„Toto řešení bylo přijato před lety v důsledku toho, že nebylo možné nalézt kvalifikovaného lékaře hematologa,“ dodal ředitel.

Michal Kolařík

FAKTA

Jak se objednat na odběr krve v Jihlavě

Na bezplatné telefonní lince 800 100 876 – nonstop linka se záznamníkem pro bezplatné volání z pevné linky i mobilního telefonu.
Odběrové dny v jihlavské nemocnici jsou:
pondělí, středa, čtvrtek od 6.30 do 9.00 hodin a v úterý od 6.30 do 8.00 hodin

Jak můžou darovat krev ženy a jak muži

Muži mohou darovat krev nejvýše **5x za rok**.
Minimální interval mezi dvěma odběry je osm týdnů.

Ženy mohou darovat krev nejvýše **4x za rok**.
Minimální interval mezi následujícími odběry je dvanáct týdnů.

Soutěž o nejzajímavější tablo vyhráli studenti z Telče

TELČ Zkouška z dospělosti. Pro studenty většinou hlavně po psychické stránce náročná věc má ale i své úsměvné tradice.

Jednou z nich je i představení studentů na maturitním tablu. A právě o nejzajímavější tablo roku 2010 se mohli utkat studenti v celostátní soutěži, kterou pořádala MF DNES společně s webem rajce.idnes.cz.

Na Vysočině se nejlépe umístilo tablo oktávy Gymnázia Otokara Březiny z Telče. Studenti o tvorbu tabla požádali fotografa Michala Ondráčka.

„Na Facebooku mám svoji profilovou fotku, která je ve stylu Andyho Warhola, jsou to portréty rozdělené do několika barevných okének. Studenti, kteří mě požádali o tvorbu tabla, si právě tento styl vyhlídli, a vycházeli jsme tedy z tohoto stylu,“ řekl Ondráček.

Práce na tablu šla prý ráz naráz. „Fotografování studentů bylo hrozně narychlo, netrvalo déle než dvacet minut, polovina třídy spěchala na autobus,“ řekl Ondráček. Následné grafické práce trvaly o něco déle.

Vítězné tablo ve stylu Andyho Warhola Repro: MF DNES

„Studenty jsem fotografoval u zdi ve třídě, nejvíce práce pak bylo s retušováním háčků na zdi. Celkově grafická příprava tabla byla domácí práce, která mi zabrala maximálně pět hodin čistého času,“ uvedl autor tabla. Náklady na výrobu tak byly minimální.

Druzí jsou studenti z Humpolce, třetí Jihlavané

„Když nepočítám dopravu, přímé náklady na výrobu byly asi 670 korun za tisk v copy studiu na formát A0,“ spočítal Ondráček. Tablo, které se v soutěži MF DNES s názvem Tablo roku 2010 na Vysočině umístilo na prvním místě, bylo vystavené v Telči u hřbitova, v obchodu se spodním prádlem. Vyjadřuje emotivní výrazy studentů, spojené se zkouškou dospělosti.

Na druhé příčce v hlasování návštěvníků soutěže na webu www.rajce.idnes.cz se na Vysočině umístilo tablo studentů soukromé střední školy Českomoravských spotřebních družstev v Humpolci. To bylo vystavené přímo v budově školy na náměstí. Na tablu jsou studenti různě poskládaní ve čtvercových škatulkách patrového regálu. O ten je opřená jejich třídní učitelka.

„Studenti přišli s nápadem sami. V regálu je tlačím k maturitě,“ vysvětlila se smíchem třídní učitelka maturitní třídy Božena Musilová. Popsala i výrobu tabla. „Měli jsme jednu kostku, ve které se postupně fotili studenti jeden za druhým, fotky se pak pospojovaly a vyfotily jako celek,“ vysvětlila.

K maturitě v její třídě bylo připuštěno pětadvacet studentů. „Bohužel osm studentů bude muset maturitu opakovat. Ale zase na nápady a na organizaci akcí to byla parta výborná,“ řekla Musilová.

Výroba tabla podle Musilové nepřesáhla sumu deseti tisíc korun, třída si zaplatila práci profesionálního fotografa.

Bronzovou příčku na Vysočině získalo tablo maturantů jihlavského Manažerské akademie.

Při tvorbě jihlavského tabla se fotograf zapotil

Ti využili nápadu, u jehož realizace se fotograf docela zapotil. Výsledkem bylo, že na tablu se každý ze studentů objevuje ve školní lavici dvakrát. Vlevo je zachycena činnost, která jej vystihuje mimo školu, vpravo pak jeho „image“ ve škole. Jedna ze studentek tak třeba vlevo s ručníkem přes rameno drží v ruce diplom z hokejbalového turnaje, ve stejné levici vpravo se soustředí na školní zápisy.

„S nápadem přišli přímo žáci. Výroba byla poměrně složitá, bylo náročné pospojovat vždy dvě fotografie do jedné,“ řekl fotograf Jan Kyncl.

Michal Kolařík

DNES vysočina

Adresa
Masarykovo nám. 65
586 01 Jihlava

Regionální redakce
vedoucí: Roman Kratochvíl
tel.: 564 606 111, fax: 564 606 222
» redji@mfdnes.cz

Regionální distribuce
vedoucí: Petr Nykodým
tel.: 564 606 410, fax: 564 606 444
» distribuceji@mafra.cz

Inspektor prodejní sítě
Jiří Vrážel, mobil: 725 687 900
» inspektorji@mafra.cz

Regionální inzerce
vedoucí: Jana Mikešová
tel.: 564 606 311, fax: 564 606 333
» inzerceji@mafra.cz

E-maily podle vzoru **jmeno.prijmeni@mfdnes.cz**

PŘEDPLATNÉ 225 555 522